

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2009

obsah

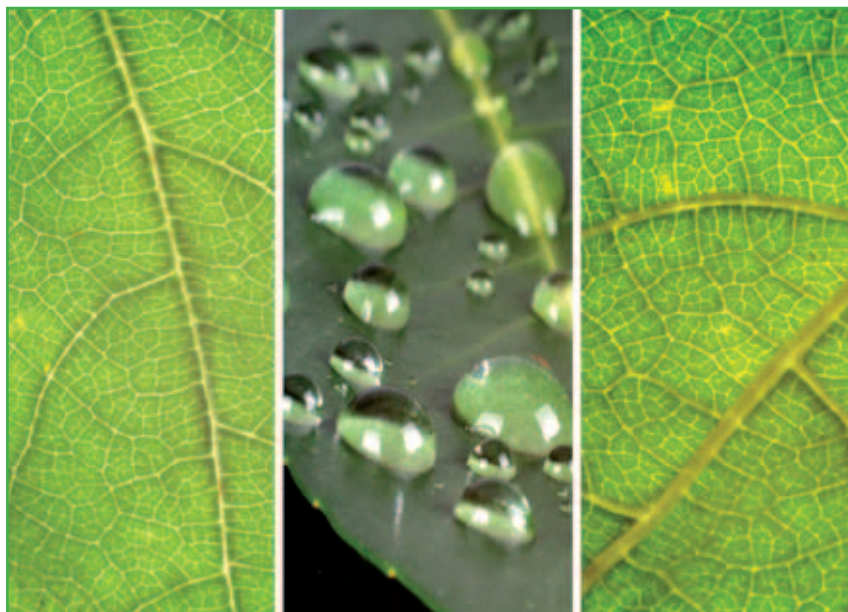
Rok 2009 v číslech	01
Nejdůležitější události v roce 2009	02
Kde působíme	05
Ekoporadenská statistika	06
Monitoring čistoty ovzduší a vody Komunikace s průmyslem	08
Publikačně osvětová činnost	09
Poskytované služby	10
Most - čisté město	11
Máme to vychytaný	14
Partnerství a spolupráce Zapojení do výzkumu	16
Financování	17

EKOLOGICKÉ CENTRUM MOST

funguje jako veřejné informační středisko o životním prostředí od dubna roku 2000. V říjnu roku 2006 rozšířilo svoji působnost do Středočeského kraje založením Ekologického centra Kralupy nad Vltavou. Obě ekocentra jsou samostatným odborným útvarům Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí a. s.

NAŠE POSLÁNÍ...

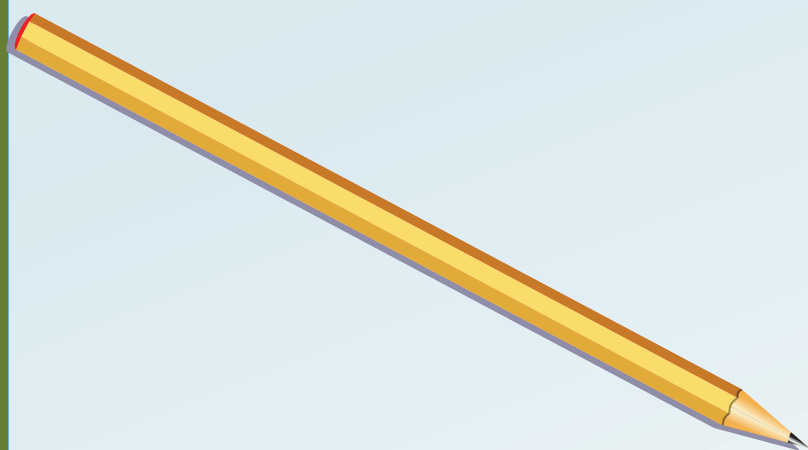
- zajišťovat aktivní přístup k informacím o životním prostředí
- vytvářet platformu pro výměnu názorů a odbourávat pomyslné komunikační bariéry mezi veřejností, orgány veřejné správy a průmyslovými podniky v problematice ochrany životního prostředí
- napomáhat při přenosu informací v případě mimořádných situací majících charakter ekologických škod a havárií
- přispívat vlastními projekty k rozšíření nabídky environmentálního vzdělání, výchovy a osvěty
- poskytovat dostupné bezplatné poradenství v oblasti komunální ochrany životního prostředí a ekospotřebitelství pro širokou veřejnost
- podílet se na řešení přeshraničních problémů ochrany životního prostředí v rámci Euroregionu Krušnohoří/Erzgebirge

Rok 2009 v číslech

- Zodpověděli jsme **815** dotazů.
- Nad dotazy veřejnosti jsme strávili celkem **227** hodin.
- Informovali jsme celkem o **240** zprávách o nestandardních událostech v průmyslových podnicích.
- Vydali jsme **15** tiskových zpráv.
- **22**krát jsme poskytli informace nebo podklady pro článek redaktorům denního tisku.
- **1**krát jsme prezentovali konkrétní problém v celoplošné televizi.
- **8** výukových programů u nás navštívilo **174** žáků a studentů základních a středních škol z Ústeckého kraje.
- **12**krát jsme prezentovali svoji činnost na odborných regionálních a mezinárodních akcích.
- Naši návštěvníci si od nás zapůjčili celkem **89** publikací.

Nejdůležitější události v roce 2009

Leden

Vydání publikace Poznej vetřelce

Tiskem vyšla naše nová environmentálně vzdělávací publikace pro děti i dospělé s názvem „Poznej vetřelce aneb pátrání po invazních druzích dřevin (nejen) v Mostě. Publikace, která je doplněná mapou městské zeleně v Mostě a řadou úkolů a námětů na aktivity v terénu, byla vydána díky příspěvku společnosti UNIPETROL RPA.

Návštěva našeho vzorového pracoviště v Rotterdamu

Vedoucí ECM měla společně se zástupci města Veltrusy a České rafinérské, a.s. možnost zúčastnit se pracovní návštěvy střediska holandské agentury na ochranu životního prostředí DCMR Milieudienst Rijnmond. Dispečerské pracoviště této agentury inspirovalo před lety k nápadu založit obdobné středisko také na Mostecku. Ekologické centrum zde působí od roku 2000, v roce 2006 spustilo provoz druhého ekocentra v Kralupech nad Vltavou.

Únor

II. vydání publikace AKTA U

Vzhledem k tomu, že publikace „AKTA U – Po stopách uhlí a záhadných únosů žab“, kterou jsme vydali v závěru roku 2008, zaznamenala velký ohlas, rozhodli jsme se vydat druhé vydání ve vlastním nákladu. Publikace seznamuje děti s hlavními ekologickými problémy, které souvisejí s těžbou a využitím uhlí. Dozvědí se však i řadu nových informací vyplývajících z poznatků současného výzkumu, jako je třeba využití uhlí jako suroviny v chemickém průmyslu, informace o čištění spalin v elektrárnách, využití odpadních produktů z těžby uhlí apod. Publikace má formu šanonu s vyjímatelnými kapitolami, do šanonu je navíc možné založit si výsledky svého vlastního „pátrání“. Součástí je také vzorek uhlí a doprovodný multimediální CD-ROM. V roce 2009 se do škol po celé republice dostalo 229 publikací. Zisk z prodeje publikací tvořil i část příjmu ECM. Prodej publikací pokračuje i v roce 2010.

Březen

Komise pro životní prostředí Euroregionu Krušnohoří

ECM má již od dob svého vzniku své zastoupení v Komisi pro životní prostředí Euroregionu Krušnohoří. V březnu se tato komise zabývala především posuzováním dvou projektů podávaných v rámci Cíle 3 do Fondu malých projektů. Komise na svém jednání v chomutovském zooparku také stanovila plán práce a hlavní úkoly v roce 2009: osvěta v ekologii domácností, problematika zdrojů pitné vody, odpadové hospodářství a dopady programu Natura 2000.

Zahájení výukových programů

Po práci na vydání publikací AKTA U a Poznej vetřelce jsme měli v březnu konečně čas pustit se také do pořádání výukových programů pro žáky ZŠ a studenty SŠ. V nabídce ECM je program Zelené nakupování, Chemie a životní prostředí a Bavlna nebo PES?

Duben

Setkání starostů obcí na Hoře Svaté Kateřiny

Protože na činnost ECM přispívá pouze město Most a Litvínov, ačkoli poskytuje své bezplatné služby také občanům z okolních obcí, rozhodli jsme se oslovit jejich starosty u příležitosti jejich setkání na Hoře Svaté Kateřiny. Kromě informace o činnosti ekocentra jim byl představen také návrh balíčku služeb, které může ekocentrum obcím poskytovat v rámci symbolického ročního poplatku.

Květen

Prezentace ECM v Kanadě

Snažíme se prezentovat činnost ECM také za hranicemi. Příkladem toho je účast na mezinárodní konferenci o ekologii pořádané Univerzitou v Calgary, kde byl prezentován příspěvek na téma „Vytvoření partnerství pro transparentní způsob poskytování informací o životním prostředí v regionu postiženém těžbou uhlí a provozem rafinérsko-petrochemické výroby“. Účast na konferenci byla hrazena v rámci řešení dílčích úkolů Centra výzkumu integrovaného systému využití vedlejších produktů z těžby, úpravy a zpracování energetických surovin.

Komise pro životní prostředí Euroregionu Krušnohoří

Hlavním bodem květnového jednání komise ve Freibergu byla problematika spodních vod a čistota zdrojů pitné vody v Krušnohoří. Zajímavý byl též záměr výsadby rostlin jako alternativních zdrojů energie na plochách kontaminovaných těžkými kovy v regionu Freiberg, kde se nabízí spolupráce a společný česko-saský projekt.

Spuštění stránky projektu Most – čisté město

Byly spuštěny webové stránky projektu Most – čisté město, podpořené Statutárním městem Most. Projekt poukazuje na příklady dobré i špatné péče o životní prostředí v Mostě. Jeho cílem je, společně s veřejností, školami, podniky a veřejnou správou, dosáhnout zlepšení současného stavu. Zvláštní pozornost je věnována černým skládkám na území města, ale také třídění odpadů, zeleni, údržbě veřejných prostranství, informacím o přírodních zajímavostech apod.

Červen

Prezentace projektů ECM pro školy

Odbor školství, kultury a sportu Magistrátu města Mostu uspořádal na 1. ZŠ setkání zástupců mosteckých základních škol, kde byla příležitost prezentovat projekty ECM pro školy. Zástupkyně společnosti Unipetrol RPA zde navíc mosteckým učitelům předala publikaci z dílny ECM - Poznej vetřelce, které byly vydány s podporou této společnosti. Publikace se dostaly i do litvínovských škol, a to prostřednictvím odboru školství a kultury MěÚ Litvínov a do škol v okolních městech a obcích.

Předání publikací AKTA U

V Bílině bylo uspořádáno setkání zástupců Severočeských dolů a.s., Ekologického centra Most a ředitelů základních škol ve spolupráci s Pedagogickým centrem v Teplicích. Ředitelé zde získali publikace AKTA U, ve druhé části proběhla exkurze do bílinských dolů.

Červenec

Air pollution 2009, Estonsko

Ekocentrum je zapojeno také do vědecko-výzkumné činnosti VÚHU a.s. zaměřené zejména na problematiku znečištění ovzduší prachovými částicemi. Výsledkem této činnosti je publikace odborných článků a příspěvků na mezinárodních konferencích. V Tallinnu byl prezentován příspěvek na téma „Monitoring znečištění ovzduší PM_{10} v malých sídlech v blízkosti povrchových lomů severočeské hnědouhelné pánve“. Účast na konferenci byla hrazena v rámci výzkumného záměru „Výzkum fyzikálně chemických vlastností hmot dotčených těžbou a užitím uhlí a jejich vlivů na životní prostředí v regionu severozápadních Čech“.

Vydání informačních letáků a propagačních materiálů

Vydali jsme dva druhy informačních letáků o projektu „Most - čisté město“. První seznamuje s projektem Most – čisté město a druhý se zaměřuje na nábor „agentů“ z řad školáků. Vydali jsme také propagační magnetky, jejichž cílem je upozornit na bezplatnou ekoporadenskou linku ekocentra.

Srpen

Projekt „Máme to vychytaný“

V srpnu jsme oficiálně zahájili projekt „Máme to vychytaný“, který je zaměřen na problematiku tzv. domácí ekologie. Výstupem projektu, který je zaměřen jak na žáky ZŠ, tak na širokou veřejnost, jsou tištěné publikace, tištěné sady dotazníků a metodických materiálů do škol, propagační magnetky, internetové stránky a cyklus ekoporadenských článků, které vycházely v Mosteckých listech.

Září

Prezentace projektu „Most – čisté město“

Projekt Most – čisté město byl prezentován ředitelům mosteckých škol při příležitosti zahájení školního roku. Akci organizoval odbor školství. Internetové stránky projektu byly průběžně aktualizovány.

Spolupráce s Klubem ekologické výchovy

Řada aktivit ECM je zaměřena na environmentální výchovu a vzdělávání, ať již se jedná o vydávání publikací, multimediálních CD-ROMů nebo lektorování vlastních výukových programů. Protože chceme, aby se výstupy naší činnosti dostaly k co nejširšímu počtu škol, oslovili jsme Klub ekologické výchovy s nabídkou spolupráce. Klub ekologické výchovy patří mezi kluby UNESCO - rozvíjí komplexní pojetí ekologického vzdělávání a výchovy v zájmu podpory udržitelného rozvoje.

Říjen

Vydání nových publikací

Dokončili jsme práci na přípravě dvou publikací „Most – čisté město – příručka pro agenty“ a „Máme to vychytaný aneb jak provozovat domácnost ekologicky, moderně a levně“. V závěru října jsme si nové voňavé a barevné publikace přivezli z tiskárny. Publikace byly předány zdarma školám a dalším zájemcům. Vydání obou publikací bylo podpořeno Statutárním městem Most.

Varovali jsme zahrádkáře

Upozornili jsme novináře a veřejnost na problematiku používání tzv. IBC kontejnerů, které se velmi často objevují na zahrádkách po celé republice. Zahrádkáři je používají na jímání dešťové vody, neuvědomují si však nebezpečí, jemuž se vystavují při použití neodborně vyčištěných kontejnerů, které se používají, mimo jiné, na přepravu a skladování nebezpečných látek. Informace byla odvysílána také v celoplošné televizi a současně jsme oslovili i jednotlivé zahrádkářské svazy a časopisy pro zahrádkáře. Osvětu hodláme zopakovat na jaře 2010 s příchodem nové zahrádkářské sezóny.

Prosinec

Stížnosti na zápach

Zelená linka Ekologického centra byla před Vánoci doslova zahlcena dotazy a stížnostmi na nepříjemný zápach. Nezvyklé bylo především rozšíření zápachu i do vzdálenějších lokalit, jako jsou například Louny. Tamější obyvatelé se totiž s chemickým zápachem příliš často nesetkávají. Informace o havárii související s únikem pyrolýzních benzínů z areálu Petrochemie do řeky Bíliny se do mosteckého ekocentra dostala až se zpožděním, jelikož centrum bylo v době svátků zavřeno. Je velmi pravděpodobné, že zápach, na který volající 23. prosince upozorňovali, souvisel s touto havárií. Tuto skutečnost připustil také tiskový mluvčí společnosti Unipetrol RPA. Naštěstí se včasným zásahem hasičů podařilo odstranit látku z hladiny vody.

Metodická příručka o odpadech

Zahájili jsme práci na nové zakázce, kterou je vytvoření metodické příručky a praktických výukových karet zaměřených na problematiku nakládání s odpady v jednotlivých výrobních odvětvích. Příručka je určena pro učitele středních odborných škol a její předání zadavateli je plánováno na polovinu března 2010.

Listopad

Seminář Sítě ekologických poraden ČR

Jako členská organizace Síť ekologických poraden ČR (STEP) jsme se zúčastnili semináře, který byl zaměřen na nový systém pro evidenci dotazů a kauz řešených ekoporadnami v celé ČR. Systém byl vytvořen na zakázku MŽP a měl by usnadnit práci ekoporadcům a zároveň umožnit jednotným způsobem evidovat ekoporadenské dotazy.

Kde působíme

Ekologické centrum Most sídlí v budově Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí a.s. v Mostě. Svými aktivitami se v největší míře zaměřuje na problematiku monitoringu a ochrany životního prostředí v oblasti tzv. *pánevnických okresů*.

Povrchové doly severočeské hnědouhelné pánve se ještě před deseti lety rozléhaly na rozloze téměř 300 kilometrů čtverečních, v uplynulých sto letech zde horníci vytěžili cca tři miliardy tun uhlí a například

řeka Bílina, která patří stále mezi nejznečištěnější řeky v České republice, změnila pětadesátkrát své řečiště. V oblasti znečištění ovzduší došlo sice k významnému zlepšení stavu, avšak tento region stále patří mezi nejvíce imisně zatížené regiony. Proto se také nejvíce zaměřujeme na monitoring imisní situace a problematiku vlivu rafinérií, petrochemického průmyslu a povrchových hnědouhelných lomů na životní prostředí.

velké energetické zdroje

rafinérsko-petrochemický průmysl

----- povrchové lomy

▲ Kopistká výsypka

◀ Areál dolů SD Bílina

Ekoporadenská statistika

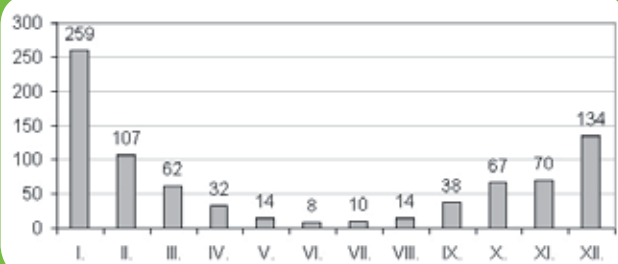
V roce 2009 jsme zodpověděli celkem **815** dotazů. Dotazů bylo, jako i v předchozích letech, více v podzimních a zimních měsících, což je možné přičítat na vrub zejména častějšímu výskytu inverzního charakteru počasí, který „nutí“ obyvatele pánevních regionů k častějšímu volání na ekoporadenskou linku a informování se na aktuální stav ovzduší.

Nejčastěji, cca v 65 % případů se na nás obracejí se svými dotazy veřejné instituce, kam zahrnujeme jak obecní, městské a krajské úřady, tak základní a mateřské školy a v menší míře také další instituce. Necelá čtvrtina dotazů pochází od obyvatel a cca 8 % dotazů od podniků a podnikatelů. Se svými dotazy se na nás obracejí také studenti při konzultaci svých seminárních a diplomových prací.

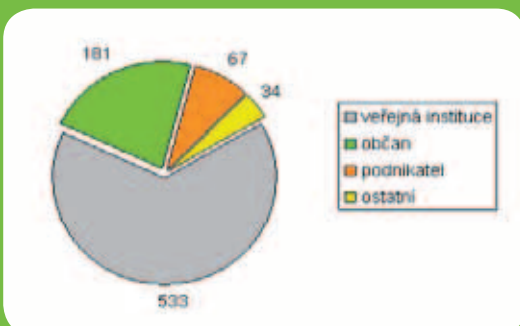
Drtivá většina dotazů (83 %) se v roce 2009 týkala kvality ovzduší, rozptylových podmínek a dalších souvisejících témat, z čehož je zřejmé, že tato tematika je v oblasti Podkrušnohoří stále v hledáčku obyvatel. Další dotazy, jejichž zodpovězení a zpracování si vyžádalo většinou mnohem více času, se týkaly především problematiky odpadů, environmentálního vzdělávání a výchovy a zeleně. Setkávali jsme se také častěji s dotazy přímo souvisejícími s našimi aktuálními projekty (Most – čisté město, Máme to vychytané, AKTA U apod.).

Ve většině případů jsme poskytli informace přímo po telefonu, prostřednictvím e-mailu nebo předáním dokumentů. Složitějších dotazů, které si vyžádaly zpracování analýzy či posudku bylo celkem 64.

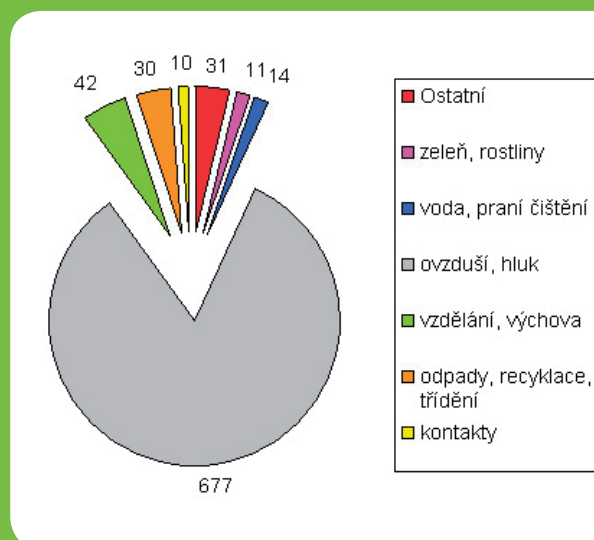
Dotazy v roce 2009

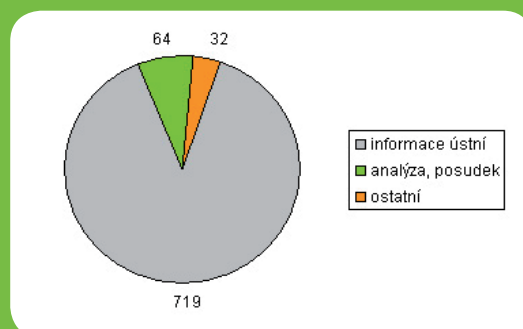
Podle typu klienta

Na co se lidé ptají

Podle typu poradenství

Stížnosti

ECM přijalo v roce 2009 celkem 23 stížností. Největší část z nich se týkala zápachu a stavu ovzduší. Stěžovali si především lidé z Mostu, Loun, Litvínova, ale také ze sousedního Saska. Převážná část stížností byla zaregistrována koncem roku v souvislosti s únikem pyrolýzních benzínů do řeky Bíliny. Tato událost byla doprovázena místy silným zápachem po ropných látkách. Stížnosti na zápach však vždy bezprostředně nesouvisí s provozem rafinérsko-petrochemického komplexu. Jsou evidovány také stížnosti na zápach z lokálních topenišť, chovu zvířat apod.

Další stížnosti se týkaly chovu koní, topení uhlím, nepořádku na veřejných prostranstvích, zvýšené prašnosti atd.

Ve všech případech se snažíme poskytnout volajícím co nejvíce informací buď přímo nebo dodatečně a nabízíme též předání stížnosti kompetentním institucím. Stížnosti jsou nejčastěji řešeny ve spolupráci s Odborem životního prostředí a mimořádných událostí Magistrátu města Mostu a Technickými službami města Mostu.

Zvyšování úrovně poskytovaných služeb

Začátkem prosince absolvovali naši ekoporadci školení pořádané Sítí ekologických poraden zaměřené na „výkaznický informační systém environmentálních poraden ČR“. Tento databázový systém centralizuje dotazy řešené ekoporadnami v celé ČR. Prostřednictvím nahlížení do databáze tak může ekoporadce vyhledat obdobný dotaz, který již řešil kolega z jiné ekoporadny, čímž se zvyšuje jak efektivita práce, tak i odborná úroveň poskytovaných služeb, protože některé z ekoporaden se specializují na určitá témata a disponují také externími specialisty.

Ekoporadci si zvyšují svoji odbornost také v rámci svého vlastního studia. Dva z našich ekoporadců pokračovali v roce 2009 v navazujícím magisterském studiu v oblasti environmentálního inženýrství a péče o biosféru.

V průběhu roku jsou ekoporadci podrobováni také interním testům zaměřeným na ekoporadenství. Vzhledem ke specifickému zaměření ekocentra na rafinérie a chemický průmysl jsou testy a studium zaměřeny také na tato specifika. Neméně důležitý je pro každého ekoporadce také rozvoj komunikačních dovedností.

V závěru roku se ekocentrum připojilo jako jeden z partnerů Sítě ekologických poraden do výzvy „poradenství k programu Zelená úsporám“. Projekt byl podpořen a proto se naši ekoporadci budou až do poloviny června 2011 zaměřovat také na poradenství k programu Zelená úsporám.

Nástroje environmentálního poradenství

Zelený telefon - bezplatná linka, na kterou je možné se dovolat každý všední den od 6 do 22 hodin

Osobní konzultace - doplněné knihovnou a videotékou

Elektronická komunikace - e-mail, Skype

Provozování internetových stránek - sekce Zelený rádce

Publikování článků a tiskových zpráv v regionálních médiích

Vydávání neperiodických a periodických publikací

Monitoring kvality ovzduší a vody

OVZDUŠÍ

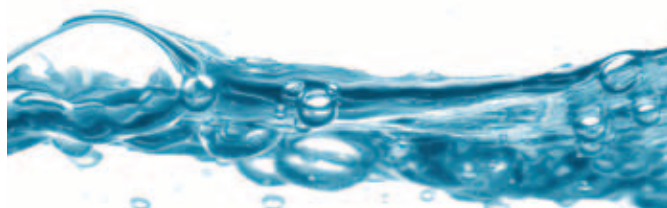
Monitoring základních škodlivin v ovzduší a rozptylových podmínek patří mezi naše dlouhodobé aktivity. Zaměřujeme se jak na aktuální stav znečištění, tak na vyhodnocování dlouhodobých trendů znečištění. Aktuální informace zajímají především veřejnost (zvláště rizikové skupiny osob) a mateřské školy, kdežto o zpracování dlouhodobých trendů vývoje a souhrnných zpráv projevují zájem především městské úřady a průmyslové podniky. Veřejnost je informována nejen o aktuálních hodnotách, ale dostává současně i doporučení pro rizikové skupiny v případě zvýšených koncentrací škodlivin. Aktuální hodnoty znečištění ovzduší jsou na internetových stránkách prezentovány ve snadno srozumitelné podobě formou tzv. indexů kvality ovzduší.

Od roku 2000 máme zajištěn online přístup k datům z měřicích stanic Českého hydrometeorologického ústavu, Zdravotního ústavu Ústí nad Labem a společnosti ČEZ. Máme k dispozici také výsledky mobilního měření čistoty ovzduší prováděného kolegy z akreditované zkušební laboratoře. V posledních letech se více zaměřujeme na problematiku znečištění ovzduší prachovými částicemi, a to i v rámci zapojení do výzkumných úkolů. Dlouhodobě se věnujeme také problematice pachové zátěže.

VODA

Prostřednictvím společnosti Povodí Ohře, která byla jedním ze signatářů založení Ekologického centra Most, máme zajištěn přístup k datům o aktuálních průtocích na vybraných profilech řeky Bíliny a rovněž k výsledkům rozborů kvality vody. Výstupy zpracováváme do grafické podoby a publikujeme na internetových stránkách.

Komunikace s průmyslem

Ekocentrum je bezprostředně informováno o nestandardních událostech v průmyslových podnicích, které mohou mít dopad na životní prostředí.

Informace slouží jako podklad při vyřizování dotazů veřejnosti na kvalitu ovzduší. Současně jsou zpřístupněny také na internetových stránkách ekocentra. Jedná se o ojedinělý způsob informování, který jde nad rámec současné platné legislativy v této oblasti.

O nestandardních událostech v průmyslovém areálu informujeme také saskou stranu. Tímto způsobem hraje mostecké ekocentrum pozitivní roli v přeshraničním informování o životním prostředí. Rolí ekocentra je v tomto případě zprostředkování aktuálních informací veřejnosti a posouzení dopadu na životní prostředí na základě informací z dalších nezávislých zdrojů. V případě nestandardních událostí komunikuje ekocentrum také s městskými úřady.

Publikačně osvětová činnost

Tiskové zprávy

Na aktuální témata z oblasti regionální ochrany životního prostředí, se snažíme vždy reagovat články, které uveřejňujeme na vlastních internetových stránkách nebo vydáváním tiskových zpráv rozesílaných regionálním i celostátním médiím. Trvalý kontakt s médii je pro naši práci nezbytný, ať už se to týká pravidelného měsíčního zasílání zpráv, upozornění na aktuální témata nebo propagaci samotného ekocentra. Pravidelně spolupracuje s Mosteckým deníkem, týdeníkem Homér, novinami Radnice a Českým rozhlasem Sever. V Mosteckých listech, vydávaných jednou měsíčně Magistrátem města Mostu, vychází rubrika ekosloupek, kam pravidelně přispíváme. V tomto roce jsme se intenzivněji věnovali propagaci projektů „Most – čisté město“ a „Máme to vychytaný“. V loňském roce jsme vydali celkem 15 tiskových zpráv.

Výukové programy

Stejně jako v předchozích letech jsme svoji činnost zaměřili také na praktickou environmentální výchovu a vzdělávání. Žáci a studenti mosteckých, teplických a chomutovských škol měli již třetím rokem možnost seznámit se prostřednictvím výukového programu „Chemie a životní prostředí“ s tím, co všechno mohou v okolí „chemičky“ vidět, slyšet a cítit, také s tím, kde všude se setkáváme s produkty chemického průmyslu včetně pozitiv a negativ ve vztahu k životnímu prostředí a lidskému zdraví. Druhým programem, který školy v naší multimediální učebně navštěvovaly, byl program „Zelené nakupování“.

Cyklus popularizačních článků

Během naší ekoporadenské praxe se velmi často setkáváme s vysvětlováním některých jevů, které přímo či nepřímo souvisejí s provozem rafinérie a petrochemické výroby. V roce 2008 jsme proto zahájili cyklus článků s touto tematikou, které začaly vycházet na našich internetových stránkách v samostatné sekci a v regionálním tisku. V roce 2009 jsme v tomto cyklu pokračovali.

Přehled tiskových zpráv vydaných v roce 2009

Konec roku ve znamení inverzí a havárie
Mostečtí žáci se podíleli na zpracování publikace mosteckého ekocentra
Mostecké ekocentrum varuje zahrádkáře
Září - měsíc biopotravin aneb čím krmit lednici
Doba plastová
Máme to vychytaný - mostecká rodina představuje téma domácí ekologie
Chemie všude kolem nás
Se sazeji na ekologické havárie?
Vetřelci v Mostě
Spuštěn projekt Most-čisté město
Staré ekologické zátěže na Mostecku postupně mizí
Čištění odpadních vod a řeka Bílina
Akta U - Po stopách uhlí a záhadných únosů žab
Pachová zátěž
Výukové programy pro žáky ZŠ a SŠ

Prodej publikací

Všem zájemcům nabízíme k prodeji vlastní publikace: Akta U - Po stopách uhlí a záhadných únosů žab, Poznej vetřelce aneb pátrání po invazních druzích (nejen) v Mostě, Životní prostředí Mostecka a CD-ROM Chemie a životní prostředí. Dále jsou u nás k dispozici zdarma brožury Most - čisté město, Máme to vychytané, Zelený rádce a další materiály s ekologickou tematikou.

Knihovna a videotéka

Při zpracování odborných zpráv a zodpovězení nejrozličnějších dotazů týkajících se problematiky životního prostředí čerpáme z celé řady interních zdrojů, informací dostupných na internetu, ale také z naší knihovny, která je přístupná i veřejnosti. V roce 2009 jsme doplnili knihovnu řadou nových titulů. Kromě knižních titulů si u nás může každý zapůjčit také videokazety, DVD a CD-ROMy.

Ekocentrum pro studenty

V rámci své odbornosti rovněž zpracováváme oponentní posudky odborných ročníkových a diplomových prací a umožňujeme studentům středních a vysokých škol absolvování praxe a seznámení se s činností ekologického centra.

Sběrné místo elektroodpadu

Snažíme se motivovat veřejnost k třídění odpadů nejen prostřednictvím naší ekoporadenské praxe, publikováním v regionálních médiích a vydáváním osvětových materiálů a publikací, ale také prakticky, např. umístěním sběrných boxů na drobný elektroodpad v kanceláři ekocentra.

V průběhu prosince jsme instalovali v prostoru našeho ekocentra sběrný box určený pro zpětný odběr použitých baterií od společnosti ECOBAT. Box je určen pro širokou veřejnost.

Most – čisté město

Zanedbaná veřejná prostranství, černé skládky, hluk a prach z dopravy, znečištěná řeka, nedostatek kontejnerů na separovaný odpad, neposekaná tráva, psí výkaly... Chodíte kolem každý den. Někdy se nad tím pozastavíte, jindy vás to rozčílí, nakonec si možná zvyknete...

Dobře udržované plochy zeleně - oázy klidu v rušném městě, nové lavičky a odpadkové koše, vyčištěné břehové porosty, cyklostezky, pěší zóny... Chodíte kolem každý den. Někdy se nad tím pozastavíte, jindy vás to potěší, nakonec si zvyknete...

Ani jedno není samozřejmostí, na kterou bychom si měli zvykat. Naším dobrým zvykem by se mohla stát všímavost. Všímejme si těch dobrých příkladů a upozorňujeme na ty špatné. My se o to snažíme prostřednictvím projektu MOST - ČISTÉ MĚSTO.

Most - čisté město

Jedním z projektů, realizovaných v roce 2009 pro Statutární město Most, byl projekt Most – čisté město. Obdobný projekt jsme již realizovali v Kralupích nad Vltavou a proto jsme se rozhodli jej nabídnout také v Mostě. Smyslem projektu, který má řadu výstupů a je zacílený jak na širokou veřejnost, tak na žáky základních škol, je poukázat jak na konkrétní příklady dobré, tak i špatné péče o životní prostředí v Mostě. Naším cílem je především zvýšit zájem a všímavost lidí a tímto způsobem odradit ty, kteří nemají respekt k přírodě, od mnohdy nelegálního jednání. Zvláštní pozornost věnujeme v projektu zejména problematice černých skládek na území města, ale také třídění odpadů, zeleni, údržbě veřejných prostranství, informacím o přírodních zajímavostech apod.

Kde jinde než na příkladech z nejbližšího okolí lze nejlépe demonstrovat vhodný přístup a vztah k zeleni, čistotě ulic a zákoutí obytných budov, kde jinde nejvíce zabolí ničení přírodních i městských parků a dětských hřišť než tam, kde je máme nejčastěji na očích? Tento projekt není jen pasivní prohlídkou

známých městských částí a zákoutí. Upozorňuje sice na negativní jevy, znečišťování, vandalismus a mnohé další nešvary, a naopak vyzdvihuje pozitiva, místa pečlivé údržby a příkladné činy a skutky vedoucí ke zvelebování města, ale také zároveň vybízí ke spolupráci a navrhuje pro ni různé konkrétní formy.

Internetové stránky o projektu

Projekt je koncipován především jako informačně osvětová kampaň. Jedním z výstupů projektu jsou pravidelně aktualizované internetové stránky, které byly spuštěny koncem května. Je na nich možné najít „zelená“ a „černá“ místa s podrobným popisem stavu, návrhem opatření, fotodokumentací, mapovými výstupy z aplikace Google maps, a dále komplexní informace k projektu, včetně jednotlivých témat, jako jsou například: veřejná prostranství, údržba zeleně, černé skládky a další.

Internetové stránky projektu, na rozdíl od publikace, poukazují na konkrétní městské plochy. Jsou tvořeny za přispění veřejnosti, což je i smyslem projektu, a jsou průběžně aktualizovány. Dostáváme však spíše podněty týkající se negativních jevů – obyvatelé Mostu se nejčastěji zapojují se stížnostmi na nepořádek, zejména jsou jim trnem v oku černé skládky, s jejichž fotodokumentací nám vydatně pomáhají. Díky spolupráci Odboru životního prostředí mosteckého magistrátu jsou pak nahlášené případy rychle vyřešeny.

<http://cistemesto.ecmost.cz>

Černá skládka v obci Skyřice
Neuklizené odpady v lesoparku Šibeník

Park u kostela Nanebevzetí Panny Marie
Park Střed

Prezentace projektu

Snažili jsme se projekt prezentovat nejen na internetových stránkách, ale také prostřednictvím regionálních a internetových médií (Mostecký deník, Homér, Mostecké listy, e-region.cz). Nezapomněli jsme ani na osobní prezentaci ve školách. Poprvé jsme s projektem seznámili učitele mosteckých škol 10. června na akci organizované Odborem školství, kultury a sportu Magistrátu města Mostu na 1. ZŠ. Další příležitost se nám pak naskytla na začátku školního roku při příležitosti setkání s řediteli mosteckých základních škol. Jelikož problémy, na které náš projekt upozorňuje, se týkají de facto každé obce a města, snažili jsme se projekt představit také v dalších regionech, ve kterých působíme – v červnu to byla prezentace pro učitele z Teplicka a v listopadu pro změnu pro chomutovské učitele základních škol.

Kromě výše uvedených možností propagace projektu, bylo v polovině roku přistoupeno také k využití sociální sítě Facebook. Informace o novinkách v projektu tak prostřednictvím této služby získává v současné době cca 760 Mostečanů.

Publikace Most – čisté město

Tištěným výstupem projektu bylo vydání publikace pro žáky základních škol. Žáci se prostřednictvím publikace setkají s reálnými a konkrétními problémy v ochraně životního prostředí přímo ve městě, v němž žijí a k němuž mají citový vztah. Publikace hravou formou seznamuje žáky s komunálními problémy v ochraně životního prostředí a způsoby jejich řešení. Prostřednictvím zapojení se do projektu se mohou žáci sami aktivně zapojit do věcí veřejných. Spolupráce se prolíná celým tématem. Smyslem není, aby se žáci snažili vyřešit problém sami, ale aby si rozdělili úkoly mezi sebou, nacházeli podporu mezi dalšími spolužáky, rodiči a širším okruhem lidí. V jednotlivých kapitolách publikace jsou vloženy úkoly různého rázu (některé z nich jsou určeny pro skupinu žáků nebo jako námět k diskusi). S publikací je možné pracovat různými způsoby: vybírat si jednotlivá témata a úkoly nebo s ní pracovat systematicky a přihlásit se k patronátu některé z lokalit nebo pouze plnit úkoly bez patronátu lokality.

Publikace a další doprovodné materiály byly předány 14 základním školám a základní škole v Bečově, Braňanech a Obrnicích. Ostatní zájemci si je mohou vyzvednout v Ekologickém centru Most až do vyčerpání zásob.

Doprovodné materiály

Kromě zmíněné publikace bylo vydáno také 3000 ks letáčků pro veřejnost a stejný počet letáků pro školy a dále 300 ks propagačních magnetek upozorňujících zejména na službu Zelený telefon, na kterou je možné obracet se převážně s dotazy či stížnostmi, které se tématicky týkají projektu Most – čisté město.

Publikace k projektu Most - Čisté město
Letáčky a magnetka

Patronát lokalit a jiné formy zapojení do projektu

Projekt je založen na vzájemné spolupráci mezi veřejností, školami, podniky a veřejnou správou. Právě zapojení škol hraje v projektu významnou roli. Nad každou z lokalit je možné vzít si jakýsi patronát. Podmínkou patronátu lokality není její úklid a fyzická péče o ní, i když aktivity v tomto směru se meze nekladou. Smyslem je však především osvěta, pozornost věnovaná problematickým lokalitám a problematickému přístupu lidí k životnímu prostředí.

O tom, že projekt Mostečany opravdu zajímá svědčí i počet dotazů, v souvislosti s projektem Most – čisté město, se na nás obrátilo 81 tazatelů. Často nám posílají fotografie černých skládek a dalších nešvarů. Jejich podněty a poskytnuté informace se snažíme co nejefektivněji využívat. V tomto směru je nutné zmínit především úzkou spolupráci s Odborem životního prostředí a mimořádných událostí mosteckého magistrátu, který případy stížností operativně řeší. V projektu se počítá rovněž se zveřejňováním dobrých příkladů péče o životní prostředí ze strany místních podnikatelských subjektů.

Máme to vychytaný

Módní vlna „natírání na zeleno“ zasáhla snad všechny sféry lidské činnosti. Řada lidí se však stále domnívá, že ekologicky šetrnější alternativy jsou buď dražší, nemoderní nebo málo účinné. Opak je však pravdou, nejen že ekologický provoz domácnosti přispívá k ochraně životního prostředí a našeho zdraví, může se navíc pozitivně projevit v rodinném rozpočtu a navíc naše domácnost může vypadat i fungovat velmi moderně.

Druhým z projektů, který jsme realizovali v roce 2009 díky podpoře Statutárního města Most, byl projekt „Máme to vychytaný“, který jsme zaměřili na problematiku tzv. domácí ekologie. Cílem tohoto projektu bylo ukázat na konkrétních příkladech, že ekologická domácnost může být moderní, a žít s ohledem k životnímu prostředí rozhodně neznamená žít jako asketa. Téma jsme prezentovali netradičním způsobem skrze fiktivní rodinu Vychytálových, která začala přes určitá úskalí a námitky sousedů „Remcalů“ provozovat postupně svoji domácnost ekologicky šetrným a moderním způsobem.

Sady dotazníků a metodických materiálů pro školy

Prvním z výstupů projektu byly sady dotazníků a metodických materiálů pro školy, které byly distribuovány do všech mosteckých základních škol. Prostřednictvím dotazníků se nám podařilo do publikace zapracovat informace od **720** mosteckých školáků. Odpovědi na otázky týkající se hospodaření s vodou a energií, třídění odpadů, ekologických čistících přípravků či kosmetiky anebo třeba používání chemických hnojiv a nakupování biopotravin nám umožnily udělat si obrázek o tom, jak to s ekologií v mosteckých domácnostech vlastně vypadá.

Publikace

Druhým tištěným výstupem projektu byly publikace „Máme to vychytaný aneb jak provozovat domácnost ekologicky, moderně a levně“, které byly vydány v nákladu 500 ks.

Konkrétní tipy a rady byly v publikaci prezentovány v rámci následujících témat, resp. kapitol:

- Krmíme lednici
- Domácí chemické zbraně
- Vyčistit zuby, umýt a spát
- Třídíme, to přece umíme
- Zapnuto/vypnuto
- Ani kapka nazmar
- Barvičky a jiné plechovičky
- Kdo židli má, bydlí
- Koně pod kapotou
- Domácí a divoká zvířena
- Surfujeme na netu i na vodě
- Zasadíme, pohnojíme

V publikaci jsme kromě konkrétních tipů, užitečných informací a nápadů, prezentovali také typické předsudky a mýty, které lidem brání chovat

se ekologicky nebo je od jejich počínání nějakým způsobem odrazují. Možná už jste podobné věty také zaslechli: „Sám nic nezměním. Na jedinci nezáleží.“, „Žít ekologicky znamená vylézt zpátky na stromy.“, „Ten, kdo žije ekologicky, je blázen a po-divín.“ Tento negativní přístup jsme v publikaci prezentovali na příkladu sousedů „Remcalů“. Publikace byly přednostně předány těm žákům, kteří pomohli s dotazníkovým průzkumem anebo projevíli zájem o zapojení do projektu. Věříme, že prostřednictvím školáků se publikace dostaly do rukou jejich rodičů, pro které mohou být užitečným návodem i inspirací.

Zbývající publikace byly zdarma k dispozici na mosteckém magistrátu a v kanceláři ekocentra.

<http://domaciekologie.webnode.cz>
vychytalkovi@vuhu.cz

Internetové stránky

Elektronickým výstupem projektu byly internetové stránky, prostřednictvím kterých bychom chtěli i nadále publikovat konkrétní rady a doporučení týkající se domácí ekologie.

Cyklus ekoporadenských článků

Protože jsme si vědomi omezeného nákladu tištěné brožury, počítali jsme v projektu také s vydáváním cyklu článků zaměřených na téma tzv. domácí ekologie. Články publikujeme jak na internetových stránkách, tak i vycházejí v pravidelné rubrice v Mosteckých listech. Svůj zájem o publikování článků zabývajících se touto tematikou projevila také společnost Česká rafinérská. Naše články by od roku 2010 měly vycházet také v podnikovém časopise této společnosti.

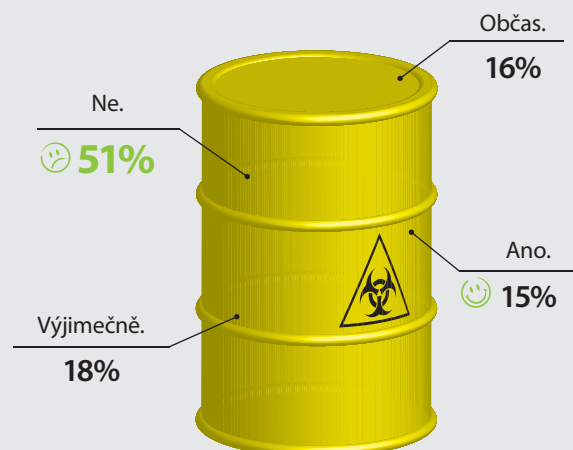
Prezentace projektu

S projektem jsme seznámili prostřednictvím několika akcí také učitele a ředitele mosteckých základních škol (viz. informace o projektu Most – čisté město). Rodinu Vychytálkových a jejich zajímavé tipy jsme prezentovali také na sociální síti Facebook.

Jak to vypadá s ekologií v mosteckých domácnostech?

Na otázky odpovědělo 720 školáků.

1. Odevzdáváte nebezpečný odpad do sběrného dvora?

Zapojení do výzkumu

Ekologické centrum Most a Kralupy nad Vltavou tvoří samostatný odborný útvar Výzkumného ústavu pro hnědé uhlí a.s. Zázemí výzkumného ústavu nám umožňuje nejen využívat v případě potřeby služeb akreditované zkušební laboratoře a dalších odborných útvarů, ale také zapojit se do vědecko-výzkumné činnosti.

V současné době se podílíme na řešení tématické oblasti emisí tepelných zdrojů a imisní situace v pánevích oblastech regionu, která je součástí „Výzkumu fyzikálně chemických vlastností hmot dotčených těžbou a užitím uhlí a jejich vlivů na životní prostředí v regionu severozápadních Čech“. Dále jsme zapojeni do řešení dílčích úkolů v rámci „Centra výzkumu integrovaného systému využití vedlejších produktů z těžby, úpravy a zpracování energetických surovin“.

Výsledky výzkumu ve výše uvedených oblastech jsme uplatnili na mezinárodních konferencích **Air Pollution XVII 2009** v Estonsku a **International Conference on Ecology and Professional Helping** v Kanadě

a také na tuzemské konferenci **Ochrana ovzduší ve státní správě** v Českých Budějovicích. Kromě příspěvků na konferencích jsme publikovali v odborném recenzovaném periodiku Zpravodaj HNĚDÉ UHLÍ.

Témata příspěvků:

- Využití vedlejších produktů a skrývky z těžby uhlí a jeho potenciální příspěvek k ochraně rašelinišť
- Monitoring znečištění ovzduší PM₁₀ v malých sídlech v blízkosti povrchových lomů severočeské hnědouhelné pánve
- Vytvoření partnerství pro transparentní způsob poskytování informací o životním prostředí v regionu postiženém těžkou uhlí a provozem rafinérsko-petrochemické výroby
- Znečištění ovzduší jako ekoporadenské téma v oblasti severočeské hnědouhelné pánve

Partnerství a regionální spolupráce

Sít ekologických poraden ČR

Mostecké ekocentrum je členem Sítě ekologických poraden ČR. Členství v této zastřešující organizaci je pro nás přínosem zejména v oblasti zvyšování úrovně ekoporadenských služeb a možnosti zapojit se do společně podávaných projektů. Jedním z úspěšných příkladů je např. projekt „Poradenství k programu Zelená úsporám“, který získal podporu a bude pod záštitou STEP realizován do poloviny roku 2011.

Euroregion Krušnohoří/Erzgebirge

Přeshraniční problematika ochrany životního prostředí je náplní naší práce v komisi pro životní prostředí. V rámci této komise se zabýváme posuzováním přeshraničních projektů podávaných v rámci Cíle 3 do Fondu malých projektů. V roce 2009 se komise zabývala problematikou spodních vod a čistoty zdrojů pitné vody a dopady programu Natura 2000.

Hospodářská a sociální rada Mostecka

Regionální ochranou životního prostředí se zabýváme také v rámci svého aktivního působení v komisi životního prostředí Hospodářské a sociální rady Mostecka.

V závěru roku jsme oslovili s nabídkou spolupráce **Klub ekologické výchovy**, který patří mezi kluby UNESCO. V rámci tohoto profesního sdružení bychom rádi realizovali společné projekty zaměřené na environmentální výchovu a vzdělávání. Pro své projekty se snažíme nacházet podporu především u svých dosavadních příspěvatelských organizací, které jsou v úzkém sepětí s regionem.

Financování

Náklady	Tis. Kč
Materiál	20,3
Energie	
Opravy	
Cestovné	1,5
Ostatní služby (telefony, tisk)	83,9
Mzdové náklady	836,9
SZP	284,5
Odpisy	
Rezervy a opravné položky	35,9
Ostatní provozní náklady	14,2
PRVOTNÍ NÁKLADY CELKEM	1 277,2
Správní režie	530,0
Reprografie	5,2
Překlady	
Autodoprava	4,2
DRUHOTNÉ NÁKLADY CELKEM	539,4
NÁKLADY CELKEM	1 816,6
ZISK	48,3

Výnosy	Tis. Kč
Česká rafinérská, a. s.	300,0
Unipetrol RPA, s. r. o.	360,0
Czech Coal Services a. s.	300,0
Severočeské doly a. s.	300,0
Celio a. s.	80,0
Město Litvínov	84,0
Statutární město Most	85,7
VÝNOSY Z DLOUHODOBÝCH SMLUV	1 509,7
Statutární projekt Most - Projekt „Most - čisté město“	110,0
Statutární projekt Most - Projekt „Máme to vychytaný“	130,0
Prodej publikací AKTA U	68,2
Realizace výukových programů + ostatní výnosy	7,0
Unipetrol RPA, s. r. o. - cyklus článků	40,0
VÝNOSY Z JEDNORÁZOVÝCH ZAKÁZEK	355,2
VÝNOSY CELKEM	1 864,9

Pravidelné příjmy plynoucí z dvoustranných smluv představovaly v roce 2009 celkem 1 509 tis. Kč. Oproti loňskému roku došlo k navýšení o 85 tis. Kč. Tato částka představuje roční příspěvek města Litvínov, které se stalo od ledna 2009 novým příspěvatelem. V současné době tak patří mezi příspěvatele ECM dvě města a pět podnikatelských subjektů podnikajících v regionu působnosti ECM v těžebním, rafinérsko-petrochemickém a skládkařském odvětví.

Kromě výnosů z dlouhodobých smluv se podařilo rozpočet ECM v roce 2009 navýšit o příjmy z jednorázových zakázek. Díky podpoře Statutárního města Most ve výši 240 tis. Kč byly realizovány dva osvětově vzdělávací projekty „Most – čisté město“ a „Máme to vychytaný“. Další příjmy (68 tis. Kč) plynuly také z prodeje publikací z vlastní vydavatelské činnosti. Publikace byly nabízeny školám v celé ČR. Objednávky přicházely jak z jednotlivých škol,

tak např. z krajských úřadů. ECM v roce 2009 pokračovalo v realizaci výukových programů, příjmy z této činnosti tvořily 7 tis. Kč.

V nákladových položkách tvořily tradičně největší část mzdové náklady a dále správní režie. Ve mzdových nákladech není započítána mzda vedoucí ekocentra, která byla čerpána z grantového úkolu v rámci spoluřešitelské práce výzkumného centra.

Hospodaření Ekologického centra Most skončilo ziskem ve výši 48,3 tis. Kč.

Lidé v Ekologickém centru Most a Kralupy n/Vltavou

Vedoucí ECMaK

Ing. Soňa Hykyšová

Ekoporadci ECM

Bc. Dana Kovaříková

Martina Černá (od 07/2009)

Jiří Tschiharsch (od 07/2009)

Bc. Alena Kolářová (do 05/2009)

Bc. Petr Kyncl (do 07/2009)

Ekoporadci ECK

Ing. František Bartoš

Jana Krátká

Naše poděkování patří následujícím přispěvatelským organizacím a poskytovatelům dat:

Česká rafinérská, a. s.

UNIPETROL RPA, s. r. o.

Czech Coal Services a. s.

Severočeské doly a. s.

Celio a. s.

Statutární město Most

Město Litvínov

Český hydrometeorologický ústav

Zdravotní ústav Ústí nad Labem, pobočka Most

Povodí Ohře, s. p.

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří

Výzkumný ústav pro hnědé uhlí a. s.

ADRESA: Budovatelů 2830, 434 37 Most

TEL.: +420 476 208 706

FAX: +420 476 703 992

E-MAIL: ecmost@vuhu.cz

WEB: www.ecmost.cz

EKOLOGICKÉ CENTRUM MOST
PRO KRUŠNOHOŘÍ

Zelený telefon: 800 195 342